

Maatilan sukupolvenvaihdos -infotilaisuus Eläkevaihtoehdot

Sari Mäkinen-Hankamäki
Maatalousyrittäjien eläkelaitos

24.10.2018, Majatalo Morva, Jämsä

MYEL-vakuutus MYEL-eläkkeen perustana

Maatalousyrittäjätyö liitännäisineen vakuutetaan MYELin mukaan

- MVL:n mukaan verotettu MYELiin
- EVL:n mukaan verotettu YELiin

MYEL-vakuutus 18 vuoden iän täyttämisestä lukien pääteikään (68/69/70) asti

Eläkettä karttuu 1.1.2017 alkaen 1,5 % vuodessa

- Siirtymäaikana 53–62 ikävuosien välillä 1,7 %

Vakuutuksen voimassaoloaika ja MYEL-työtulo vaikuttavat eläkkeen määrään

- Eläke on sitä suurempi mitä pitempään ja mitä suuremmalla työtulolla MYEL-vakuutus on ollut voimassa

MYEL-vakuutus myös silloin, jos työskentely jatkuu eläkkeen rinnalla

- MATA-vakuutuksen merkitys, jos työskentely jatkuu

MYEL-eläketurva vakuutuksen päättyessä

MYEL-eläke karttuu MYEL-vakuutuksesta

- työtulon suuruus
- vakuutuksen voimassaoloaika

Eläketurva säilyy, vaikka vakuutus päättyy ennen vanhuuseläkeikää

- jokaisen vuoden työtulot ja ansiot rekisteröidään kyseisen vuoden tasoon
- otetaan huomioon palkkakertoimella tarkistettuina sitten, kun eläke aikanaan myönnetään
- karttuneen eläkkeen määrä pysyy, vaikka eläkejärjestelmässä tapahtuisi muuten muutoksia
- eläkkeen voi aikanaan myöntää jokin toinen laitos kuin Mela
 - yleensä aina, jos MYELin jälkeen muuta työskentelyä
 - toinen laitos myöntää myös rekisteröidyn MYEL-eläkkeen
- **Tarkista karttuneen eläkkeen määrä työeläkeotteelta!**

Koko työeläkejärjestelmä tavoittelee pidempiä työuria

Peruslähtökohta, että yhä useampi jatkaisi vanhuuseläkkeelle asti

- MYELin osalta sama perusajatus
- Varhaiseläkevaihtoehtoja karsittu

Vanhuuseläkkeelle, kun ikä täyttyy

- Vuoden 2017 alusta lukien aikaisintaan oman ikäluokan mukaisesta alimmasta vanhuuseläkeiästä
- Kansaneläkkeessä vanhuuseläkeikänä edelleen 65 vuotta

Milloin MYEL-vanhuuseläkkeelle?

- Ei tarvitse jäädä heti kun ikä täyttyy
 - lykkäyskorotus 0,4 %/kk vuoden 2017 alusta lukien
- MYEL-vanhuuseläke ei edellytä MYEL-toiminnan päättymistä
 - työ- ja virkasuhteessa vanhuuseläke vain, jos työ päättyy

Vanhuuseläkeikä nousee asteittain

Syntymävuosi	Alin vanhuuseläkeikä	Eläkkeen karttuminen päättyy
1954 tai aik.	63 v	68 v
1955	63 v 3 kk	68 v
1956	63 v 6 kk	68 v
1957	63 v 9 kk	68 v
1958	64 v	69 v
1959	64 v 3 kk	69 v
1960	64 v 6 kk	69 v
1961	64 v 9 kk	69 v
1962–1964	65 v	70 v
1965 tai myöhemmin	Sidottu elinajan odotteen muutokseen; muutos enintään 2 kk/ikäluokka	

Vanhuuseläke osittain = osittainen vanhuuseläke (OVE) 1.1.2017 alkaen

Vanhuuseläkkeen osittainen varhentaminen

- Varsinainen vanhuuseläke aikaisintaan oman ikäluokan mukaisesta iästä lukien
- Vanhuuseläkkeestä voi ottaa osan varhennettuna jo 61 vuoden iästä lukien
 - karttuneesta eläkkeestä joko neljäsosa tai puolet (tai $1/4$ ja myöhemmin $1/4$)
 - varhennusvähennys 0,4 %/kk oman vanhuuseläkkeen alaikärajasta laskettuna
 - vähennys säilyy varhennetussa osassa myöhemminkin
- Ei työajan tai ansioiden vähentymistä koskevaa edellytyksiä

Vanhuuseläkkeen lykkääminen

- Vanhuuseläkkeen voi ottaa osittain myös oman eläkeiän täyttämisen jälkeen
 - joko $1/2$ tai $1/4$ (tai $1/4 + 1/4$)
 - lykkäyskorotus 0,4 %/kk oman vanhuuseläkeiän alarajasta laskettuna

OVE-tilanne 30.9.2018

- Saapuneet hakemukset syntymävuoden mukaan

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	Yhteensä	%
Miehet	2	7	6	40	127	188	89	459	75 %
Naiset	2	1	3	11	41	72	24	154	25 %
Yhteensä	4	8	9	51	168	260	113	613	100 %

	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	Yhteensä	%
50 %	4	6	9	49	163	256	111	598	98 %
25 %	0	2	0	2	5	4	2	15	2 %
Yhteensä	4	8	9	51	168	260	113	613	100 %

- Maksussa olevat eläkkeet (joukossa 4 apurahansaajaa)

	OVE-25				OVE-50				OVE yhteensä			
	Lkm	Myel €/kk	Kok €/kk	Keski-ikä	Lkm	Myel €/kk	Kok €/kk	Keski-ikä	Lkm	Myel €/kk	Kok €/kk	Keski-ikä
Miehet	3	300,46	322,09	65,4	345	381,71	528,19	62,5	348	381,01	526,41	62,5
Naiset	3	137,30	326,90	63,0	102	282,32	403,78	62,4	105	278,18	401,59	62,4
Yhteensä	6	218,88	324,50	64,2	447	359,03	499,80	62,5	453	357,18	497,48	62,5

Työkyvyttömyyseläke työkyvyn alennettua

Vähintään yhden vuoden ajan jatkunut työkyvyttömyys

Edellytyksiä arvioitaessa otetaan huomioon lääketieteellisten tekijöiden lisäksi myös sosiaalistaloudelliset tekijät (koulutus, ikä, asuinpaikka, aikaisempi toiminta jne.)

- Kokonaisarviointi
- 60 vuotta täyttäneillä lievempi arviointi: painotetaan työn ammatillista luonnetta

Edellytysten täytyessä

- Osaeläke tai "täysi" eläke
 - osaeläke, jos työkyky alentunut vähintään 2/5
 - täysi työkyvyttömyyseläke, jos työkyky alentunut enemmän kuin 3/5
- Eläke tai kuntoutustuki
 - eläke, jos työkyky on alentunut pysyvästi
 - kuntoutustuki, jos työkyvyn odotetaan palautuvan

Työuraeläke 63 vuotta täyttäneille 2018 alkaen

- Pitkään jatkunut rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttanut työ

MYEL-kuntoutus – lyhyt oppimäärä

Työkyvyttömyyden uhka lähivuosina – noin viiden vuoden kuluessa

Uhkaan voidaan vaikuttaa (joko poistaa tai ainakin lykätä sen toteutumista)

MYEL-kuntoutus on aina ammatillista kuntoutusta

- Apuvälinekuntoutus ➡ työtä helpottavat apuvälineet (pienkuormaajat, ilmaistuimet yms. koneet ja laitteet)
- Uudelleen koulutus toiseen ammattiin, jossa ei työkyvyttömyyden uhkaa

Kuntoutusta haetaan omalla lomakkeella

- Mukaan lääkärintlausunto ja mahdollinen työterveyshuollon tekemä olosuhdekartoitus

Kuntoutus on aina ensisijainen

- Mela selvittää kuntoutusmahdollisuuden aina työkyvyttömyyseläkehakemuskäsittelyn yhteydessä

Luopumistuki – loppusuora meneillään

Nykyinen soveltamisjakso vuoden 2018 loppuun asti

- ei uusia myöntöjä, vanhat jatkuvat

Luopuja lopettaa maatalouden harjoittamisen

- ikäraja nyt 60 v sukulaisuudesta riippumatta
- luopuminen mahdollista jo kahta vuotta ennen ikärajan täyttymistä (58 v)

Elinkelpoinen maatila

- elinkelpoisuusedellytys 15 000 e/v vähintään viiden vuoden ajan
- kehittämissuunnitelma, jos edellytys ei täyty vielä luopumishetkellä

Sopiva jatkaja aloittaa viljelyn

- sitoumus asumisesta ja viljelyn jatkamisesta (aina vähintään 5 v)

Luopumistuki – muistilista hakijalle

Luopumistukea on haettava aina ennakoon

- ennakkopäätös voimassa 31.12.2018 asti

Lopullinen luopuminen viimeistään 31.12.2018

- luovutuskirjan allekirjoitus vuoden 2018 aikana
- hallintaoikeuden siirtyminen vuoden 2018 aikana
- omistusoikeus voi siirtyä myöhemminkin
- myös siinä tapauksessa, että asian käsittely kesken

Käsittelyaika

- lyhyt, jos kaikki asiakirjat ja liitteet valmiina
- pitkä, jos asiakirjoja tai liitteitä puuttuu

Turva jatkuu myös kuoleman jälkeen

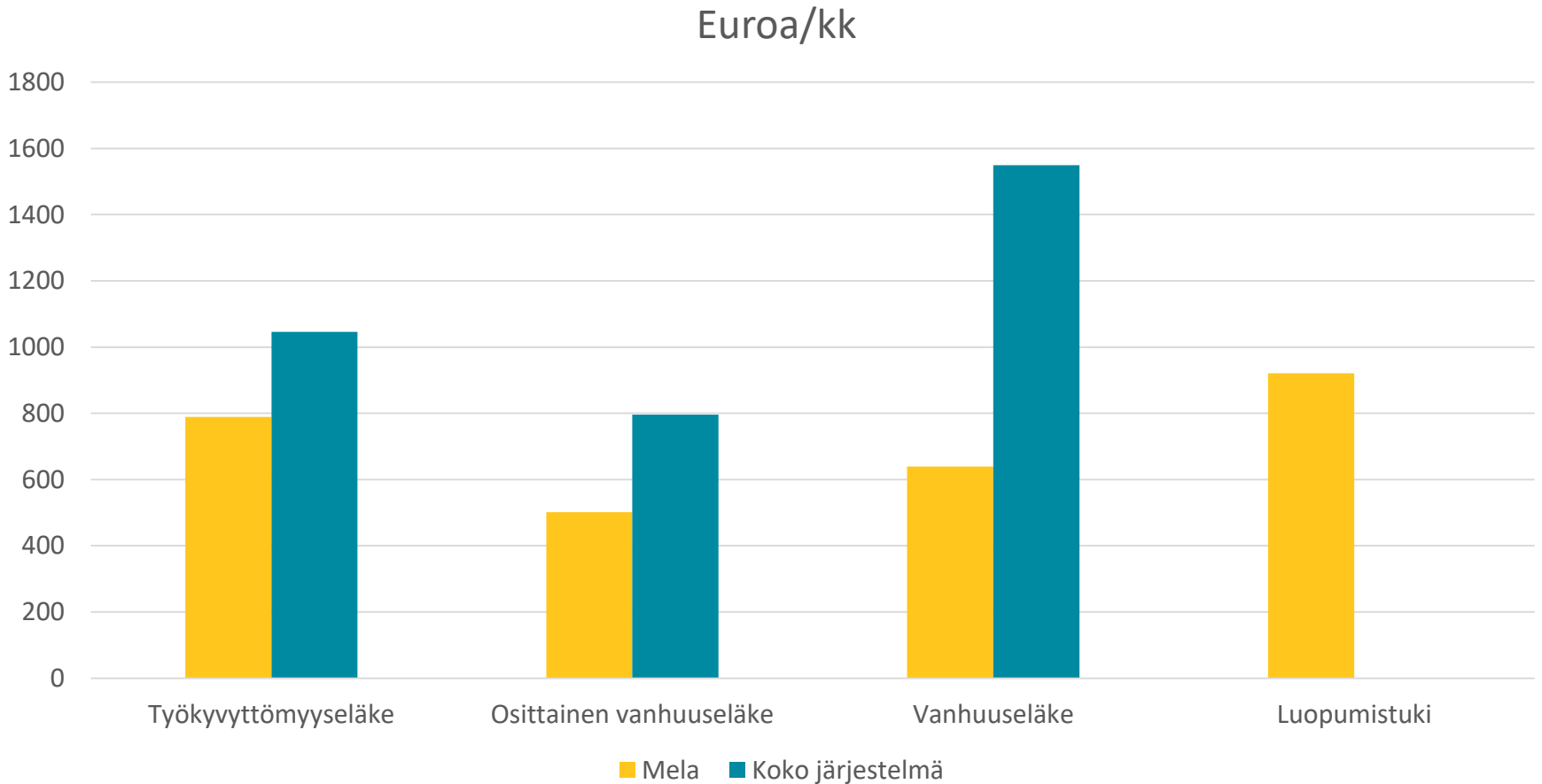
Perhe-eläke

- perusteena edunjättäjän eläke
 - maksettava eläke tai laskennallinen eläke
- leskelle leskeneläke
 - lesken omat tulot voivat vaikuttaa leskeneläkkeen määrään
- lapselle lapseneläke
 - 18 ikävuoteen asti

Ryhmähenkivakuutus

- leski (puoliso ja tietyin edellytyksin myös avopuoliso)
- perussumma
 - alenee iän myötä
- tapaturmakorotus
- lapsikorotus (kaikki alle 22-vuotiaat lapset)

Eläkkeen suuruus keskimäärin 31.8.2018: Mela vrt. muut

Hyvä tietää

Yrittäjän työttömyysturva

- TE-toimiston katsottava yrittäjä työttömäksi yrittäjäksi
- työssäoloehto:
 - yrittäjän katsotaan olleen yrittäjä, jos MYEL-työtulo on ollut vähintään 12 576 euroa vähintään 15 kuukauden ajan viimeisen 4 vuoden aikana
- ansiosidonnainen turva päätoimisella maatalousyrittäjällä
 - kuuluttava työttömyyskassaan
 - kassaan liityttäessä voi valita työtulonsa, joka on enintään MYEL-työtulo ja vähintään 12 576 euroa
 - työssäoloehdon täytyttävä
- Kelan peruspäivärahassa täytyttävä työssäoloehto
 - soviteltu päiväraha, jos muita ansioita
- työmarkkinatuki tarvehankintainen, jos ei oikeutta peruspäivärahaan